

Sygn. akt IV CSK 450/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa H. O.
przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście Powiatowemu w [...]
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 8 marca 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W niniejszej sprawie powód wniósł skargę kasacyjną, a jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania powołał występowanie na tle tej sprawy istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów budzących wątpliwości oraz oczywistą zasadność skargi, która ma wynikać z faktu, że sądy oceniły wadliwość oświadczenia woli powoda jedynie w kontekście groźby (art. 87 k.c.), a nie braku swobody (art. 82 k.c.). Po pierwsze, skarga nie jest oczywiście uzasadniona. Uwzględniając przyjmowaną powszechnie w doktrynie i judykaturze wykładnię sądy uznały, że art. 82 k.c. w ogóle w takiej sytuacji nie może mieć zastosowania, zatem właściwa była ocena możliwości skutecznego uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli na podstawie art. 87 k.c., co też sądy zrobiły. Lektura zaskarżonego wyroku nie dowodzi oczywiście nieprawidłowego wyłożenia albo zastosowania prawa. Po drugie, istotne zagadnienie prawne ma dotyczyć tego, czy oświadczenie woli może być uznane za złożone w braku swobody w rozumieniu art. 82 k.c., jeżeli było niezbędne do uzyskania paszportu potrzebnego na podróż zagraniczną celem leczenia osoby bliskiej. Istnieje już utrwalona wykładnia art. 82 k.c., z której wynika, że brak swobody musi wynikać z przyczyny wewnętrznej – dotyczącej samego podmiotu składającego oświadczenie. W opisywanym przypadku bardziej można by mówić o groźbie (szantażu?) zewnętrznym – teoretycznie powód nie był przymuszony do złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się prawa własności nieruchomości, ale okoliczności praktyczne tego przypadku do tego go zmusiły. Powód nie przedstawił natomiast argumentów ani nie powołał wypowiedzi orzecznictwa i doktryny, które uzasadniałyby reinterpretację art. 82 k.c. i znaczne rozszerzenie zastosowania wyrażonej w nim normy. Zagadnienie prawne jest zatem dostrzegane wyłącznie przez powoda – w doktrynie i judykaturze kwestia ta jest jednoznacznie wyjaśniona.

Po trzecie, potrzeba wykładni przepisów prawa dotyczy relacji art. 189 k.p.c. i art. 10 u.k.w.h., tzn. tego, czy dopuszczalność wytoczenia powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej oznacza automatycznie brak interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności aktu notarialnego. Kwestia ta jest już jasna w judykaturze, w której właśnie przyjmuje się, że co do zasady, a więc nie zawsze i automatycznie, nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, o ile można wytoczyć dalej idące powództwo o zasądzenie. Jeśli w konkretnej sprawie skarżący uważa, że jest inaczej, to może to stanowić wyłącznie przedmiot zarzutu kasacyjnego, lecz nie uzasadnia przyjęcia skargi do rozpoznania – stanowisko Sądu Najwyższego w tej kwestii jest jasne.

W skardze kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie nie została wykazana żadna z okoliczności wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., dlatego Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

W niniejszej sprawie specyfika stanu faktycznego uzasadnia nieobciążanie skarżącego kosztami postępowania (art. 102 k.p.c.).

aj

I.n